

Žádost o peněžitou pomoc pro oběti trestných činů by mohla být i díky veřejnému ochránci práv v budoucnu jednodušší

20.12.2022 - | Veřejný ochránce práv

„Oběti trestných činů si svou roli nevybírají. Samotná skutečnost, že se staly obětí, znamená, že stát nedokázal zajistit dostatečně bezpečné prostředí pro jejich život - proto by jim měl nabídnout přiměřenou pomoc,“ vysvětlil ombudsman Stanislav Křeček, proč je podle něj nutné věnovat poskytování peněžité pomoci obětem trestných činů náležitou pozornost.

Důležitým krokem je podle něj zjednodušení samotného procesu žádosti o peněžitou pomoc tak, aby ji Ministerstvo spravedlnosti mohlo projednat a vyřídit co nejrychleji a nemuselo oběti trestných činů vyzývat k doplnění chybějících podkladů. Právníci Kanceláře ombudsmana proto vypracovali návrh dvou nových formulářů: jeden určený přímo pro oběti trestných činů, druhý pro pozůstalé. Počátkem prosince o nich na kulatém stole v brněnském sídle veřejného ochránce práv diskutovali s odborníky z praxe, zejména s úředníky z odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti, advokáty nebo například se zástupci Bílého kruhu bezpečí a proFem, tedy neziskových organizací pracujících s oběťmi trestných činů.

„Nové formuláře jsme se snažili napsat jednoduchým a srozumitelným jazykem. Žádost sice nemusí mít žádnou předepsanou podobu, ale použití formuláře by mělo žadatelům celý proces ulehčit. Chtěli jsme docílit toho, aby žádosti hned při podání obsahovaly všechny nezbytné informace a přílohy jako jsou třeba lékařské zprávy,“ uvedl jeden ze spoluautorů nových žádostí právník Kanceláře ombudsmana Martin Hurych a doplnil, že po zapracování připomínek účastníků kulatého stolu bude následovat praktické testování formulářů.

Kromě podoby žádostí se odborníci na kulatém stole věnovali také samotnému zákonu o obětech trestných činů. Řešili mimo jiné, zda stávající podoba zákona odpovídá zamýšlenému účelu a jestli požadovaný poměrně vysoký důkazní standard nemůže v praxi bránit tomu, aby žadatelé získali pomoc rychle, v době, kdy ji akutně potřebují.

Podle ombudsmana by bylo vhodné aktuálně valorizovat výši paušálního odškodnění i stropy pro pokrytí skutečných nákladů obětí tak, aby pomoc odpovídala současným ekonomickým podmínkám. Jako další zdroje pro peněžitou pomoc by mohly podle účastníků kulatého stolu v budoucnu posloužit peníze, které stát získává přímo od pachatelů trestné činnosti.

Oběti trestných činů mohou o peněžitou pomoc požádat do dvou let od zjištění újmy a nejpozději do pěti let od spáchání trestného činu. Ministerstvo spravedlnosti by mělo o jejich žádosti rozhodnout nejpozději do tří měsíců. Právě na průtahy při vyřizování žádostí si lidé u ombudsmana v minulosti často stěžovali. Proto veřejný ochránce práv ocenil, že ředitel odboru odškodňování zavedl specializace a nyní už žádosti o peněžitou pomoc míří výhradně ke konkrétním třem úředníkům. Ředitel odboru odškodňování seznámil účastníky kulatého stolu s praxí při vyřizování žádostí. Na rozdíl od minulosti například při nejasnostech ohledně závažnosti utrpěné újmy ministerstvo zadává (a tím pádem i platí) znalecké posudky. Ministerstvo také potvrdilo, že v případě souběhu nároků může žadatel získat pomoc z více různých důvodů - například pokud o pomoc požádá pozůstalé dítě, které samo utrpělo trestným činem těžkou újmu. Pozitivní je podle ombudsmana i to, že lidé mohou o

peněžitou pomoc žádat znovu, pokud se u nich jako následek trestného činu objeví další újma nebo zdravotní problém. Podobně i po vyplacení paušální pomoci, může ministerstvo žadatelům pomoc doplatit podle vyčíslených výdajů na léčbu.

https://www.ochrance.cz/aktualne/zadost_o_penezitou_pomoc_pro_obeti_trestnych_cinu_by_mohla_byt_i_diky_verejnemu_ochranci_prav_v_budoucnu_jednodussi